

1. საქართველოს მოქალაქეობის არ მქონე პირებისთვის სასოფლო-სამეურნეო მიწების შეძენის აკრძალვა

2013 წლის ივლისში ყოველგვარი წინასწარი კონსულტაციისა და ანალიზის გარეშე პარლამენტის ორმა წევრმა წარმოადგინა კანონპროექტი, რომელიც უცხო ქვეყნის მოქალაქეებს საქართველოში სასოფლო-სამეურნეო მიწის შესყიდვასა და მემკვიდრეობით მიღებას უკრძალავდა 2014 დეკემბრამდე. აღნიშნულ აკრძალვას რამდენიმე არასასურველი შედეგი მოჰყვა:

- შეჩერდა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების (მათ შორის, მემკვიდრეობით მიღებული) ნაკვეთების უცხოელებზე, საზღვარგარეთ რეგისტრირებულ იურიდიულ პირებზე და უცხოელთა მიერ საქართველოში რეგისტრირებულ იურიდიულ პირებზე გასხვისების შესაძლებლობა;
- საბანკო და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, სადაც მაღალია უცხოელთა წილობრივი მონაწილეობა, ვერ ახერხებენ, ქონების უზრუნველყოფის გარანტიით, საქართველოს მოქალაქეებზე სესხების გაცემას, რაც საბანკო ქონების დევალვაციას იწვევს და მნიშვნელოვნად ზღუდავს მეწარმეთა შესაძლებლობას აიღონ სესხის საჭიროებიდან გამომდინარე.

“საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო” საჯაროდ დაიწყო ზემოაღნიშნული საკანონმდებლო ცვლილებების წინააღმდეგ ლობირება. ჩვენ ეს აკრძალვები საკონსტიტუციო სასამართლოში გავასაჩივრეთ 2013 წლის სექტემბერში, როგორც ბუნდოვანი, დისკრიმინაციული და არაკონსტიტუციური ცვლილება, რომელიც სერიოზული საფრთხის შემცველია ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებისთვის.

მოგვიანებით, საქართველოს ეკონომიკის სამინისტროს მიერ წარდგენილი საკანონმდებლო ინიციატივის საფუძველზე, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის შესყიდვის და სხვა თანმდევი აკრძალვისგან განთავისუფლდნენ კომერციული ბანკები. ასევე, უახლოეს მომავალში შეიქმნება კომისია, რომლის წევრებსაც ხელისუფლება დააკომპლექტებს და რომელიც განიხილავს უცხოელთა განაცხადებს სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთების შეძენასთან დაკავშირებით.

რეკომენდაციები:

ბოლოს განხორციელებული ცვლილებების დროს, საქართველოს პარლამენტს მხედველობაში არ მიუღია მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, რომლებიც მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ სასოფლო-სამეურნეო ტიპის სესხების გაცემის პროცესში. ეს დისკრიმინაციული და შეჯიბრებითობის წინააღმდეგ მიმართულ ქმედებად შეიძლება განვიხილოთ. აქედან გამომდინარე, ჩვენ დამატებითი ცვლილებების ადვოკატირება დავიწყეთ, რომლებიც სასურველია რომ პარლამენტმა გაითვალისწინოს. კერძოდ:

- ჩვენ წარმოვადგენთ საკანონმდებლო ცვლილებას, რომლის მიხედვითაც საქართველოს მოქალაქეობის არ მქონე პირების მიერ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების შეძენის აკრძალვის წესი არ შეეხებათ მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებს.
- ჩვენ გავანალიზეთ საერთაშორისო პრაქტიკა და რეკომენდაციებით მივმართავთ საქართველოს პარლამენტს, თუ როგორი სტრუქტურის უნდა იყო კომიტეტი, რომელიც საქართველოს მოქალაქეობის არ მქონე პირების მიერ სასოფლო-სამეურნეო მიწების შეძენის განცხადებების განხილვასთან ერთად, არ შეაფერხებს სოფლის მეურნეობაში უცხოურ ინვესტიციებს და შეამცირებს აღნიშნულ პროცესში კორუფციის რისკს.

თბილისი / Tbilisi

რუსთაველის გამზ. 26, III სართ., 0108
ტელ.: +(995 32)292 14 03
ფაქსი: +(995 32) 292 02 51
ელ-ფოსტა: info@transparency.ge

26 Rustaveli Ave, III floor, 0108
Tel: +(995 32)292 14 03
Fax: +(995 32) 292 02 51
E-mail: info@transparency.ge

ბათუმი / Batumi

26 მაისის ქ. 36/ჩინგაძის ქ. 10, 6010
ტელ./ფაქსი: +(995 422) 29 44 88
ელ-ფოსტა: info@transparency.ge

36, 26 May Str./10 Jincharadze str. 6010
Tel./Fax: +(995 422) 29 44 88
E-mail: info@transparency.ge

ზუგდიდი / Zugdidi

ცოტნე დადიანის ქ. 3, 2100,
ტელ./ფაქსი: +(995 415) 22 37 20
ელ-ფოსტა: info@transparency.ge

3 Tsotne Dadiani Str., 2100
Tel./Fax: +(995 415) 22 37 20
E-mail: info@transparency.ge

ქუთაისი / Kutaisi

9 აპრილის ქ. 10, 4600
ტელ./ფაქსი: +(995 431) 29 26 54
ელ-ფოსტა: info@transparency.ge

10, 9 April Str, 4600
Tel./Fax: +(995 431) 29 26 54
E-mail: info@transparency.ge

2. 2014 წლის 5 თებერვალს საქართველოს პარლამენტმა მესამე და საბოლოო მოსმენით დაამტკიცა “ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი”, რომელსაც გარკვეული ცვლილებები შემოაქვს ადგილობრივი თვითმმართველობის არსებულ სისტემაში:

- რეფორმის შემდგომ თვითმმართველი ქალაქის სტატუსი დამატებით 7 ქალაქს მიენიჭება: თელავს, ოზურგეთს, ზუგდიდს, ამბროლაურს, გორს, მცხეთასა და ახალციხეს. მათი მიმდებარე სოფლებისგან ახალი მუნიციპალიტეტები შეიქმნება.
- კოდექსის თანახმად მუნიციპალიტეტის გამგებლებსა და თვითმმართველი ქალაქის მერს ამომრჩევლების პირდაპირი წესით აირჩევენ. საარჩევნო კოდექსში შესატანი ცვლილების თანახმად გამგებლის (მერის) ასარჩევად დაწესდება 50%-იანი ბარიერი. არჩევნების შემდგომ სწორედ პირდაპირი წესით არჩეული გამგებელი (მერი) იქნება თვითმმართველობის უმაღლესი თანამდებობის პირი.
- პირდაპირი წესით არჩეულ გამგებელს (მერს) შესაძლებელია გამოუცხადდეს უნდობლობა და გადაყენებულ იქნეს თანამდებობიდან. უნდობლობის გამოცხადების უფლება ეძლევა საკრებულოს, ასევე საკითხი შეიძლება დაყენებულ იქნეს ამომრჩეველთა 20 პროცენტის მოთხოვნითაც.
- დღეს მოქმედი სისტემისაგან განსხვავებით თვითმმართველობის ორგანოებზე სამართლებრივ ზედამხედველობას სახელმწიფო რწმუნებულის-გუბერნატორის ნაცვლად საქართველოს პრემიერ-მინისტრი განახორციელებს.
- სახელმწიფო რწმუნებულთან-გუბერნატორთან შეიქმნება მუნიციპალიტეტთა საკონსულტაციო ორგანო „სამხარეო საკონსულტაციო საბჭო“, მისი უფლებამოსილება იქნება: სახელმწიფოს მიერ განსახორციელებელი პროექტების, პროგრამებისა და მათი ხარჯთაღრიცხვების განხილვა; სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიის განხილვა; სხვადასხვა სახის რეკომენდაციების შემუშავება. საბჭოს შემადგენლობაში თანამდებობრივად შევლენ შესაბამისი მუნიციპალიტეტების გამგებელი/მერი, საკრებულოს თავმჯდომარე და საკრებულოს თავმჯდომარის მოადგილე. საკონსულტაციო საბჭო შეიკრიბება არანაკლებ 3 თვეში ერთხელ და მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები იქნება სარეკომენდაციო ხასიათის.
- ადგილობრივი თვითმმართველობის ფინანსური რესურსები გაიზრდება ე.წ. წილობრივი გადასახადის ხარჯზე. თვითმმართველი ერთეულის ტერიტორიაზე რეგისტრირებული დასაქმებული პირის მიერ გადახდილი საშემოსავლო გადასახადის ნაწილი იმავე თვითმმართველ ერთეულს დარჩება. ამასთანავე მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი არა საკუთარი შემოსულობის სახით სპეციალურ და მიზნობრივ ტრანსფერებთან ერთად, დამატებით კაპიტალურ ტრანსფერს მიიღებს.
- წესდება მუნიციპალიტეტის საჯარო მოხელეთა საშტატო რაოდენობის ზედა ზღვარი. მისი ოდენობა განისაზღვრება არანაკლებ 30 საშტატო ერთეულით, რომელსაც დაემატება 2010 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებისათვის დადგენილი მაჟორიტარული ოლქების რაოდენობის და თვითმმართველ ერთეულში რეგისტრირებულ ყოველ 500 ამომრჩეველზე ერთი საშტატო ერთეულის დამატებით მიღებული ჯამი. დღეს თვითმმართველობებში დასაქმებულთა რიცხვი დაახლოებით 14 ათასს აღწევს, ხოლო რეფორმის შემდეგ იგი 3 ათასით შემცირდება.
- ასევე საკრებულოსა და გამგეობის (მერიის) საჯარო მოსამსახურეთა შრომის ანაზღაურების ხარჯები არ უნდა აღემატებოდეს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტით გათვალისწინებული ხარჯების 25%-ს. არსებული მდგომარეობით.
- თვითმმართველობის განხორციელებისათვის აუცილებელი ის ქონება, რომელიც კონკრეტული მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდებარეობს და წარმოადგენს ეკონომიკის სამინისტროს საკუთრებას, ან დაყადაღებულია ან ყოფილი კოლმეურნეობების ბალანსზეა, 2017 წლამდე გადავა შესაბამისი მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში. რაც შეეხება სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწებს 2017 წლის 1 იანვრამდე უნდა შემუშავდეს მუნიციპალიტეტებისთვის სასოფლო-სამეურნეო

დანიშნულების მიწის რესურსების გადაცემის ვადების ამსახველი შესაბამისი გრაფიკი და წესი და დასამტკიცებლად წარედინოს საქართველოს მთავრობას.

- კოდექსის მე-16 მუხლით მე-2 პუნქტი განსაზღვრავს მუნიციპალიტეტის საკუთარ უფლებამოსილებებს.

რომელთაგან სიახლეს წარმოადგენს

- „თ“ ქვეპუნქტი - „წყალმომარაგებისა (მათ შორის ტექნიკური) და წყალარინების უზრუნველყოფა; ადგილობრივი მნიშვნელობის სამელიორაციო სისტემის განვითარება“, რაც მოქმედით კანონმდებლობით ცენტრალური ხელისუფლების, კერძოდ „საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს“ სსიპ „გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“, უფლებამოსილებას წარმოადგენს.
- „რ“ ქვეპუნქტი - შინაური ცხოველების ყოლის წესების დადგენა და უპატრონო ცხოველებთან დაკავშირებული საკითხების გადაწყვეტა;
- „უ“ ქვეპუნქტი - ადგილობრივი მნიშვნელობის ობიექტებზე შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის, ბავშვებისა და მოხუცებისათვის სათანადო ინფრასტრუქტურის განვითარება, მათ შორის, საჯარო თავშეყრის ადგილებისა და მუნიციპალური ტრანსპორტის სათანადოდ ადაპტირებისა და აღჭურვის უზრუნველყოფა;
- კოდექსით თბილისისთვის დამატებით განსაზღვრულია გადაუდებელი სასწრაფო დახმარებით უზრუნველყოფის ვალდებულება.

3. საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებელი

საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებელი (სსმ) კვლავ ფუნქციური სამეურვეო საბჭოს გარეშეა დარჩენილი, რაც შეუძლებელს ხდის საზოგადოებრივი მაუწყებლის რთული ფინანსური სიტუაციის განხილვასა და მიმდინარე პროგრამების გადასინჯვას. სსმ-ის გენერალური დირექტორი გიორგი ბარათაშვილი დეკემბრის თვეში უკვე მეორედ დაბრუნდა თანამდებობაზე სასამართლოს ჩარევით, მას შემდეგ რაც სამეურვეო საბჭომ ის სექტემბერში გაათავისუფლა.

- პარლამენტმა უკვე ორჯერ უყარა კენჭი (დეკემბერში და იანვარში) ახალი სამეურვეო საბჭოს არჩევას, თუმცა ცხრიდან მხოლოდ ოთხი წევრის არჩევა მოახერხა - სამეურვეო საბჭოს კვორუმისათვის მინიმუმ შვიდი წევრის არჩევაა საჭირო.
- პარლამენტში წევრთა არჩევის პროცესი გამოწვევების ფონზე მიმდინარეობდა. სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებით დაკომპლექტებულ საპარლამენტო კომისიას სამეურვეო საბჭოსთვის არჩეული ჰყავდა 27 კანდიდატი, რომელთაგანაც საპარლამენტო უმრავლესობასა და პარლამენტის დანარჩენ წევრებს თავიანთი კვოტების შესაბამისად უნდა აერჩიათ მეურვეები. „ქართულმა ოცნებამ“ და უმრავლესობის გარეთ მყოფმა დეპუტატებმა არ გამოიყენეს სრულად თავიანთი კვოტები, რის გამოც მაუწყებელი კვლავ სამეურვეო საბჭოს გარეშე დარჩა. პარლამენტის უუნარობას, აერჩია სამეთვალყურეო საბჭოს სრული შემადგენლობა, კრიტიკის ტალღა მოჰყვა. შესარჩევი კომისიის წევრებმა უმრავლესობა და სხვა დეპუტატები გააკრიტიკეს იმის გამო, რომ თავიდანვე არ წარადგინეს ყველა კანდიდატი მათთვის დადგენილი კვოტების შესაბამისად. კომისიის მხრიდან გაკეთდა განცხადებები, რომ წარუმატებელი პროექტის მიღმა, სავარაუდოდ, პარტიათა პოლიტიკური ინტერესები იდგა და რომ მხარეებს გაუჭირდათ ისეთი კანდიდატების შერჩევა, ვისზეც პოლიტიკური გავლენის მოხდენას შეძლებდნენ.
- პარლამენტის თავმჯდომარემ დავით უსუფაშვილმა მარტის დასაწყისში სამეურვეო საბჭოს ხუთ ვაკანტურ ადგილზე შესარჩევი კონკურსი კიდევ ერთხელ გამოაცხადა. თუმცა სამეურვეო საბჭოსთან

დაკავშირებით სასამართლოებში მიმდინარე პროცესების გამო, ახალი საბჭოს ლეგიტიმურობა კითხვის ნიშნის ქვეშ დგება:

- საზოგადოებრივი მაუწყებლის სამეურვეო საბჭოს ყოფილმა წევრებმა სარჩელი შეიტანეს საკონსტიტუციო სასამართლოში. მოსარჩელების მიხედვით მათი უფლებები დაირღვა, როდესაც პარლამენტმა სამეურვეო საბჭოს ყოფილი წევრების უფლებამოსილების გაუქმების გადაწყვეტილება მიიღო. საკონსტიტუციო სასამართლომ მიიღო სარჩელი წარმოებაში, თუმცა გადაწყვეტილების მიღების პროცესი არ დასრულებულა. ამასთან, სასამართლომ დროებით შეაჩერა იმ ნორმის მოქმედება, რომელის მიხედვითაც ახალი სამეურვეო საბჭოს უფლებამოსილება იწყება შვიდი წევრის არჩევის შემდგომ.
- საპარლამენტო კომისიის მიერ შერჩეული 27 კაციანი სიიდან რვა კანდიდატმა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოში სარჩელი შეიტანა, რომლის მიხედვითაც პარლამენტის წევრებს უჩივიან კვლავ გათვალისწინებული კანდიდატების რაოდენობის ნომინირებაზე უარის თქმის გამო. სასამართლომ აღნიშნული საქმე წარმოებაში მიიღო, მიუხედავად იმისა, რომ პარლამენტის ინდივიდუალური დეპუტატების წინააღმდეგ სარჩელის შეტანა პარლამენტის საერთო გადაწყვეტილების გამო უპრეცედენტოა.